

Тема: «Надзвичайні ситуації».

Мета: перевірити знання, вміння і навички учнів надавати першу медичну допомогу; ознайомити учнів із поняттям про надзвичайну ситуацію (НС) та класифікацію НС; розвивати навички визначати вплив НС на довкілля і безпеку життєдіяльності людей; виховувати почуття відповідальності за власне життя та життя оточуючих.

Тип уроку: урок формування знань, умінь і навичок.

Навчальні питання:

1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій (НС).
2. Стихійні лиха.
3. Терористичні акти.

Місце проведення: клас

Час: 45 хвилин

Матеріальне забезпечення: презентація з теми «НС», ПК, мультимедійний проектор, картка перевірки знань учнів у тестовій формі, відео матеріал, засоби для надання першої медичної допомоги, наочні посібники.

Навчальний матеріал: підручник «Захист Вітчизни» (2011 р)

I. Вступна частина.

1. Вишиковування учнів в колони, перевірка за списком, віддача рапорту командиром взводу вчителю, привітання, виконання організуючих вправ.
2. Оголошення теми, основної мети та порядку проведення уроку.

3. Перевірка домашнього завдання.

- 1) **Практична робота (робота в парах):**
 - а) порядок проведення реанімаційних заходів (техніка виконання штучного дихання і непрямий масаж серця);
 - б) зупинка кровотечі – накладання тугої пов'язки;
 - в) накладання пов'язки на голову «Чепець»;
 - г) накладання закрутки на руку та кровоспинного джгута на ногу.
- 2) **Виконання тестових завдань із наступною взаємоперевіркою.**

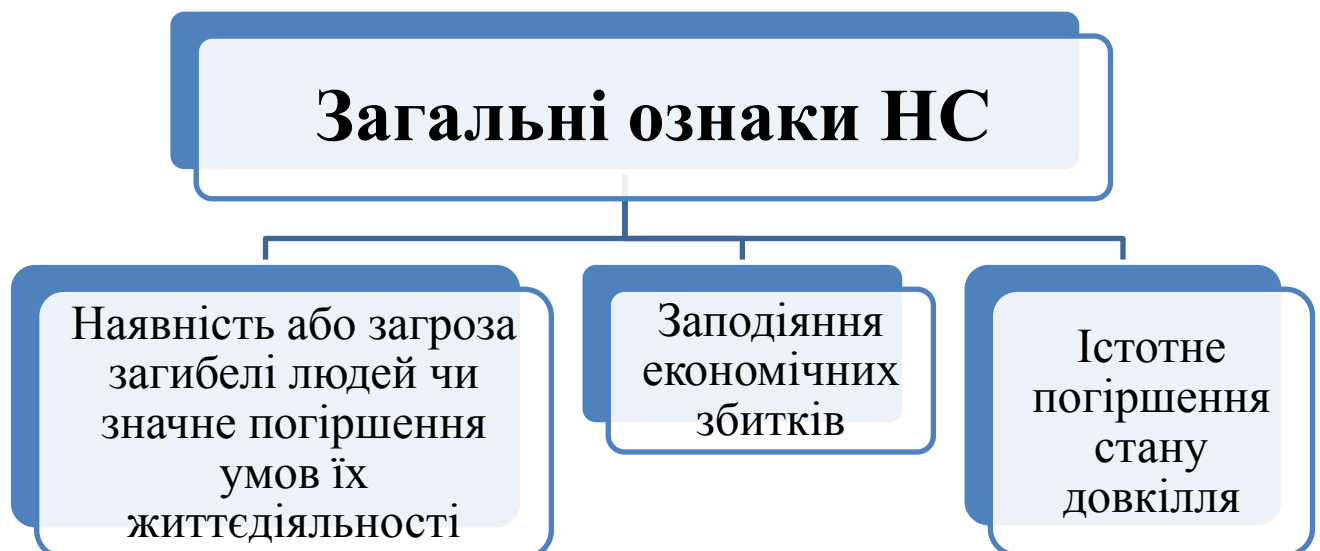
4. Актуалізація мислення учнів.

- 1) Де застосовуються знання і вміння з надання першої медичної допомоги?
- 2) Як Ви вважаєте, які надзвичайні ситуації можуть виникнути в нашому регіоні?

II. Основна частина.

1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій (НС)

НС – події, за яких відбувається порушення нормальних умов життя і діяльності людей і які призводять (або можуть призвести) до загибелі людей та/або значних матеріальних втрат.

До надзвичайних ситуацій, як правило, призводять *аварії, терористичні акти, збройні конфлікти.*

НС I категорії – аварії, внаслідок яких: загину 5 чи травмовано 10 і більше осіб; стався викид отруйних, радіоактивних, біологічно небезпечних речовин за

санітарно-захисну зону підприємства; збільшилась концентрація забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі більш ніж у 10 разів; порушено будівлі, споруди чи основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я значної кількості працівників підприємства чи населення.

НС II категорії – аварії, внаслідок яких: загинуло до 5 чи травмовано від 4 до 10 осіб; порушено будівлі, споруди чи основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я працівників цеху, дільниці.

Небезпечні природні явища – події природного походження або результат перебігу природних процесів, які за своєю інтенсивністю, масштабом поширення і тривалістю можуть вражати людей, об'єкти економіки та довкілля.

НС класифікують за рівнями.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру - це транспортні аварії (катастрофи), пожежі, неспровоковані вибухи чи їх загроза, аварії з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд та будівель, аварії на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах тощо.

Доповнення

Аварія на ЧАЕС.
Скнилівська трагедія.

Надзвичайні ситуації природного характеру - це небезпечні геологічні, метеорологічні, гідрологічні морські та прісноводні явища, деградація ґрунтів чи надр, природні пожежі, зміна стану повітряного басейну, інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин, масове ураження сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками, зміна стану водних ресурсів та біосфери тощо.

Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру - це ситуації, пов'язані з протиправними діями терористичного та антиконституційного спрямування: здійснення або реальна загроза терористичного акту (збройний напад, захоплення і затримання важливих об'єктів, ядерних установок і матеріалів, систем зв'язку та телекомунікацій, напад чи замах на екіпаж повітряного чи морського судна), викрадення (спроба викрадення) чи знищення суден, встановлення вибухових пристроїв у громадських місцях, викрадення або захоплення зброї, виявлення застарілих боєприпасів тощо.

Доповнення

Туніс

Надзвичайні ситуації воєнного характеру - це ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, сильнодіючих отруйних речовин, токсичних відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Доповнення

Хіросімі і Нагасакі.

2. Стихійні лиха.

Стихійне лихо – це надзвичайне природне явище, що значну руйнівну силу, завдає великої шкоди життєдіяльності населення, знищує матеріальні цінності.

Актуалізація мислення учнів

- Свідками яких стихійних лих були ви або знайомі вам люди?

Пожежа – це стихійне поширення вогню, що вийшов з-під контролю людини. Пожежі трапляються у лісах і на торф'яниках, у житлових і виробничих приміщеннях, в енергетичних мережах і на транспорті. Пожежі завдають величезних матеріальних збитків і нерідко призводять до загибелі людей. Пожежі класифікують за 4-ма ступенями, відповідно до яких застосовуються ті чи інші правила і засоби боротьби з ними.

Повені – масштабні затоплення суходолу, коли вода у річках піднімається вище за звичайний рівень внаслідок рясних опадів, швидкого танення снігів, утворення льодових заторів або коли вітер жене воду з боку моря у гирла річок. Якщо швидкість руху води більше 4 м/с і висота затоплення вище 2, це може призвести до загибелі людей і тварин. Головний чинник, який спричиняє руйнування будівель і об'єктів промисловості, - це гідравлічний удар, а також крижані скуплення й інші речі, які несе вода.

Землетруси – явища, що відбуваються у певних ділянках земної кори. Потужне проявлення внутрішніх сил землі, яке спричиняє підземні поштовхи і коливання поверхні. Серії коливань – від кількох секунд до доби. Це одне із найбільших жакливих лих, що виникає зненацька. Інтенсивність землетрусу вимірюється за 12-бальною шкалою. Серії поштовхів в середньому тривають 5-20 с, між ними зазвичай бувають паузи до 20 с і навіть більше. На земній кулі щороку відбувається понад 100 тис. землетрусів; більшість з них призводить до загибелі тисяч людей, різноманітних руйнувань, а також виникнення техногенних катастроф та інших стихійних лих (пожежі, повені тощо).

Селеві потоки – це стрімкий рух з гір селю – суміші води, каміння, щебеню, піску і глини; вони затоплюють, знищують усе на своєму шляху, пересуваючись хвилями зі швидкістю до 10 м/с від декількох хвилин до кількох годин. Крутий передній фронт хвилі може бути до 15 м заввишки.

Зсуви відбуваються частіше по берегах річок і водоймищ. Основною причиною їх виникнення є надлишкове насичення підземними водами глинистих порід до текучого стану, внаслідок чого вниз по схилах зсовуються величезні маси ґрунту, а разом з ним – усі споруди.

Ураган (бура, смерч, шторм, цунамі) – це посилення вітру до 35 м/с і більше (12 балів за шкалою Бофорта). Може спровокувати інші стихійні лиха, бо виділяється потужність, яка порівнюється з вибухом надпотужної ядерної бомби.

Снігові замети й обвали утворюються взимку під час снігопадів і можуть бути настільки великими, що набувають характеру стихійного лиха. У разі випадіння снігу впродовж 12 годин і коли швидкість вітру складає більше 12 м/с, замети стають дуже небезпечними. За таких обставин можуть бути перервані лінії електропередач, будівлі і вежі.

3. Терористичні акти

Тероризм – це метод, за допомогою якого організована група або партія намагається досягти своїх цілей шляхом терористичних і систематичних насильницьких актів. Сучасні терористи дедалі частіше переходять до масового фізичного знищення невинних людей. Вони використовують такі *форми дій*: вибухи, підпали, угони літаків, захоплення заручників.

Будьоновськ, червень 1995 р.

Нью-Йорк, 11 вересня 2001 р.

Пентагон

Захоплення заручників на Дубровці, 23 жовтня 2002 р.

Терористичні акти у літаках, 24 серпня 2004 р.

Теракт у Беслані, 1 вересня 2004 р.

Теракти в метро

НС у Кременчуці

Для попередження надзвичайних ситуацій терористичного походження бажано бути уважним до оточуючих і завжди оцінювати обстановку, своєчасно помічаючи надзвичайні або неприродні речі (підозріла поведінка людей або незвичайний одяг, покинуті речі у людних місцях, поява завантажених авто номерних знаків тощо).

III. Завершальна частина

- 1) Спільне з учнями підбиття підсумків уроку відповідно до поставлених завдань.
- 2) Аргументоване оцінювання навчальних досягнень учнів і їх активності під час уроку.
- 3) **Домашнє завдання:** Підручник «Захист Вітчизни» с. 188-211. Учням бути готовими : охарактеризувати стихійні лиха, вміти класифікувати НС. *Підготувати буклети з теми; підготувати повідомлення стосовно тих НС, що відбулися протягом тижня.*

«Хай буде Вам другом вогонь і вода,

І кожного з Вас обминає біда.

Хай вдруге Чорнобиль не повториться -

А щастя і радість навек воцариться.

Хай Скнилів кошмаром іде в небуття,

Майбутнє ж дарує всім радість життя.»